

lásrendszerével (amibe klasszikus műalkotások megidézése éppúgy belefér, mint a kortárs képregényalkotók műveiből vett részletek beillesztése) éri el többek között, hogy könyve sosem lesz tankönyvívű. Sokkal inkább érzi az olvasó, hogy együttgondolkodásra hívja a szerző. Persze van a könyvben hagyományosabbnak tekinthető okítás és fejtágitás, és igen, még a tustollak kérdését is érinti McCloud. Sőt az ideális rajzasztalról és a számítógépes alkotás eszköztáráról sem mulaszt el értekezni.

Ám sajnos nem ezek képezik a legértelmesebb részeit a kötetnek. Túlzottan hosszadalmas és túlbeszélte például az a rész, ahol a mimika és a testbeszéd kerül terítékre, főleg azután, hogy a szerző maga is beismeri, sok olyan könyv létezik már, melyek az ilyen irányú ismeretszerzést teszik lehetővé. Ennek ellenére McCloud majd minden oldalon képes valami olyan, egyébként evidenciának tűnő összefüggésre ráirányítani a figyelmet, ami nemcsak a képregényolvasók többségének jelenthet „aha-élményt”, hanem gyaníthatóan azok számára is hasznos felismerésekhez vezet, akik maguk is a műfaj alkotóinak tekinthetők.

P. SZATHMÁRY ISTVÁN

*(Fordította Kepes János, Nyitott Könyvműhely, Budapest, 2008, 256 oldal, 2980 Ft)*

## ***Reneszánsz utak – virtuális találkozások***

A Petőfi Irodalmi Múzeum új reneszánsz kiállítása telitalálat. A reneszánsz világot a korabeli értelmiségi elit szemén keresztül mutatja be, így viszonylag kis anyaggal is átfogóbb összképet ad a korról, mint egy történeti tárlat. Ismerjük a különböző korszakfogalmak retorikai függését és a különböző megközelítésekkel adódó, akár egymásnak ellentmondó értelmezhetőségét. Erre a reneszánsz éve alkalmából életre hívott különféle események élő példák sorát vonultatták fel. A reneszánsz történeti fogalma éppoly megragadhatatlan és sokszínű, mint más korszakoké, mégis van egy mindenki által ismert ideája, esszenciájának szimbolikus megjelenítése: a könyvei fölött görnyedő humanista tudós képe.

A kiállítás azonban nem a magányban porosodó tudós kutatókról szól, hanem a Sodalitas Litteraria Danubiana, vagyis a Dunamenti Tudós Társaság működésén keresztül a 15. század végi értelmiség napsütötte életéről, *symposion*okról, lakomákról, felolvasásokról, költészetről és szerelemről. No meg a korabeli tudományosság bemutatásáról. A korszakról mint szellemi teljességről.

Az 1497-ben, Budán alapított tudós társaságban hivatalnokok, csillagászok, térképészek, orvosok, irodalmárok, filológusok és költők adták át egymásnak a humanista műveltséget.

A tárlat egymás után mutatja be a tudományokat, térképészetet, kozmográfiát, csillagászatot, orvostudományt, jogot, történelmet, valamint a művészeteket, festészetet, irodalmat és zenét, számtalan érdekességgel és szellemes ötlettel körítve. Külön kis sarkot kapott a csillagászat, ahol a plafonra festve láthatjuk Vitéz János egy freskójának másolatát, amely a zodiákus jegyeit mutatja be. Meglepetés Corvin János két horoszkópja: az egyik szerint kétszer kellett volna házasodnia, ami nem vált ugyan valóra, de feleségének ő valóban második párja lett – ahogy a kísérszöveg ironikusan megjegyzi.

A termék átvezető szövegei Diomedea Carafa *Tanítás az életvezetés szabályairól Magyarország felséges királynéjának* és Bonfini *Beszélgetés a szüzességről* című műveiből kivételesen szórakoztatóak, akárcsak a tükrökre írt fiziognómiai részletek, vagyis jellemismereti bemutatások az emberi test külső jegyeinek leírásából. A reneszánsz irodalmi idézetek mai szövegekkel párhuzamba állítva szerepelnek: Ficino *A szerelemről* című műve Varró Dániel legutóbbi kötetéből vett részletekkel olvasható együtt. Konrad Celtis *Barbarához* című és az öregkori szerelemről szóló művére Falcsik Mari *Mi lesz a szexszel* című verse felel, míg Janus Pannonius epigrammái (*Laeliáról, Libérához, Ágneshez*) újra Varró sms-verseivel vannak párhuzamba állítva. A kiállítás ezzel nemcsak a rene-

szánszot mutatja meg mai szövegek fénytörésében, hanem a mai szövegek hagyományba ágyazottságát is felmutatja. Az sms-verseket az epigrammák leszármazottjaiként olvasva és viszont, az epigrammát mint a legközvetlenebb és legkönnyedebb irodalmi közlésformát megvalósító műfajt tekintve maga az irodalmi hagyomány évszázadokon átívelő érvényessége válik nyilvánvalóvá. Ahogy az egész kiállítás a teljességre törő reneszánsz műveltség örökségét és a mai napig ható megismerési igényét érzékelteti.

Fennmaradt egy, a Sodalitas Litteraria Danubiana tiszteletére és emlékére 1508-ban készített patéra, azaz egy antik áldozókelyhet utánzó boroscsészé, melynek közepén egy nagyobb medalionban, áldozati oltáron maga Bacchus ül – szárnyas puttó alakjában –, gyümölcskosarat tartva az ölében. „A költők szent serege és misztikus társasága ezzel a Bacchus csészéjével gazdag ajándékot mutasson be. Távol legyenek, távol az avatatlanok!” – olvasható a körbefutó feliraton. Bacchust nem gyakran látjuk tudós társaságok címerében, azonban a megismerés gyönyörét és az élet élvezetét középpontba állító értelmiségi lét örökségében örömmel csatlakozunk a Dunamenti Tudós Társasághoz.

DOBRI IMRE

(*Petőfi Irodalmi Múzeum. A kiállítás 2009. február 28-ig látogatható.*)